

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 April 1872, kl. 11 f. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o
12, angående väckt fråga om rättighet för vissa församlingar i Skåne, Halland och Blekinge att upp-
bära den till klockaren nu utgående helgonskyld.*

Uti en till Utskottets behandling hänvisad motion, N:o 9, har Herr *Sven Nilsson* i Efveröd föreslagit: "a) att Riksdagen måtte för sin del besluta, att alla "församlingar i Skåne, Halland och Blekinge, hvilka ej genom det Kongl. Brevet "till Kammar-kollegium af den 17 September 1856 kommit i åtnjutande af dispositionsrätten öfver den till klockaren inom dessa församlingar fortfarande utgående "helgonskylden, måtte komma att tillgodonjuta denna rätt; b) att i de församlingar, der ofvan föreslagna förfogande öfver helgonskylden skulle komma att göra in- "trång i nu varande innehafvaren af klockarens inkomster, pastoratet måtte på dess "gemensamma bekostnad ersätta den förlust, som derigenom kan komma att uppstå".

Frågan om den urgamla afgäld, som, under namn af helgonskyld, utgått inom de nämnda provinserna långt innan deras förening med Sverige, har mera än en gång varit dragen under Riksdagens pröfning, och Utskottet tror sig höra och kunna särskildt hänvisa till de utredningar af ämnet, som innehållas såväl i det af Allmänna Bevärs- och Ekonomi-Utskottet vid 1860 års riksdag, N:o 180, afgifna utlåtande med anledning af en motion af Riksdagsmannen Anders Gudmundsson, med hvilken Carl Ifvarsson med flera sig förenat, som ock till det betänkande,

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 21 Häft.

hvilket vid sistlidne riksdag afgafs af Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskott, angående en af Herr Johan Jönsson väckt motion.

Efter att hafva lemnat denna hänvisning anser Utskottet sig kunna med afseende på frågans nuvarande ståndpunkt anföra:

att af samtliga sedan 1853—1854 års riksdag i ämnet väckta motioner likasom af den nu föreliggande motionen framgår en uttrycklig klagan öfver den *orättvisa*, som, till följd af Rikets Ständers beslut vid 1853 och 1854 års riksdag och det derpå följda Kongl. bref till Kammar-kollegium af 17 September 1856, skulle tillkyndats de församlingar, hvilka tillhöra samma pastorat som någon eller några andra församlingar, hvars helgonskyld tillförene utgick till städernas skolor, men numera af dessa församlingar sjelfve disponeras;

att såsom skäl till det nuvarande förhållandets öfverklagande tillförene och särskildt af nuvarande motionär göres gällande den uppfattning att då klockare-sysslan för flera till ett pastorat hörande församlingar "*vanligen bestrides af en gemensam klockare*", så skulle helgonskylden, då den i sin tid indrogs till stats-skolorna, "*tagits från en pastoratets gemensamme tjänare*", hvarpå vidare nu grundas det förmenande att samma helgonskyld, då den nu återvunnits, "*egentligen skulle återgått till hela pastoratet*";

att de flesta motionärer sedan 1856 följdriktigt efter denna uppfattning föreslagit den ändring i det först nämnda riksdagsbeslutet att den återvunna helgonskylden skulle återgå icke särskildt till den församling, som utgjort afgälden, utan till hela pastoratet;

att närmaste anledning till den förändrade uppställning den nuvarande motionären gifver sitt yrkande torde ligga i "den anvisning Andra Kammaren i denna fråga vid sistlidne lagtima riksdag uti motiveringen af dess Första Tillfälliga Utskotts Betänkande" förmenas hafva lemnat;

att den anvisning i det nämnda Betänkandets motivering, hvilken, då Betänkandet i öfrigt tydde på afslag, väl således icke uttryckligen lärar få anses af Kammaren såsom dess egen åsigt gillad, men väl oomtvistadt lärar vara den som af motionären nu afses såsom till en, enligt dåvarande Första Tillfälliga Utskotts tanke, "*vida bättre utväg än den ifrågasatta, att utjemna den olikhet i rättigheten att disponera klockare-helgonskylden, som öfverklagas*", hänvisar till "den utvägen nemligen, att medgifva alla öfriga församlingar i Skåne, Halland och Blekinge samma rätt att förfoga öfver sin klockare-helgonskyld, som år 1856 medgafs de församlingar hvilka förut erlagt densamma till statsskolorna;"

samt ändtligen att det af Ekonomi-Utskottet vid 1860 års riksdag afgifna här först åberopade Utlåtande, N:o 180, hvilket då tillvann sig bifall af två Stånd, Borgare och Bönder, med anledning af Anders Gudmundssons förr omnämnda motion tillstyrkt, "att Rikets Ständer måtte underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t an-hålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande Konsistorier att i den mån

«nuvarande innehafvare af klockare-lägenheter afgå uti de församlingar, i afseende på hvilkas rätt att förfoga om helgonskyldens användande föreskrifter ej blifvit meddelade, infordra församlingarnes förslag i fråga om användande af helgonskylden till folkundervisningens befrämjande och bestämmande af aflöning på annat sätt åt klockarne eller ock förenande af klockare- och folkskolelärarebefattningarne, hvilka förslag derefter skulle af Konsistorierna med egna yttranden till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning insändas».

Af det nu anförda torde, enligt Utskottets förmening, framgå, att Utskottet väl icke kan obetingadt tillstyrka bifall till Sven Nilssons motion, men, då Utskottet icke förbisett det inflytande på frågan, som torde utöfvas af det vid denna riksdag af båda Kamrarne lemnade bifall till Lag-Utskottets i Utlåtande N:o 20 gjorda hemställan om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ett framdeles öfverlemnande åt församlingarne att bestämma klockares aflöning, anser Utskottet sig icke sakna skäl att med anledning af motionen föreslå:

det Kammaren för sin del ville besluta, att, i sammanhang med den genom Riksdagens bifall till Lag-Utskottets Utlåtande N:o 20 beslutade underdåniga skrifvelse, likaledes hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville taga i nådigt öfvervägande om och i hvad mån det efter vederbörande församlingars och Konsistoriers hörande må kunna medgifvas äfven de församlingar inom Lunds stift och Halland, hvilka icke redan åtnjuta en sådan rättighet, att, vid de nuvarande innehafvarnes af klockarelägenheterna afgång, sjelfve disponera den så kallade klockare-helgonskylden, dock med uttryckligt förbehåll att detta sker i öfverensstämmelse med det för denna afgäld föreskrifna ändamål: kyrkotjenstens upprätthållande och barnens undervisning.

Stockholm den 20 April 1872.

På Utskottets vägnar:

G. S. Åkerhielm.
